

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія дошкільної педагогіки
Викладач (-і)	Кандидат педагогічних наук, доцент Салига Наталія Миколаївна
Контактний телефон викладача	57-00-11 0977576636
E-mail викладача	Natalii58@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Очні консультації за розкладом
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Історія дошкільної педагогіки» вивчається студентами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на першому курсі Педагогічного факультету. Це навчальна дисципліна, яка посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкової школи. Її вивчення сприяє формуванню професійно-педагогічного світогляду студентів, цілісної системи знань про найважливіші педагогічні концепції минулого, процеси, явища, факти тощо.</p> <p>Ознайомлення із шляхами розвитку теорії і практики дошкільного виховання в умовах різних суспільно-економічних формацій сприяє виробленню правильного ставлення до педагогічної спадщини, дозволяє критично використовувати досвід минулого в сучасних умовах, дає можливість простежити генезис багатьох педагогічних проблем і явищ, допомагає забезпечити оволодіння кращими здобутками зарубіжної та української педагогіки, уміннями їх творчо застосовувати у практичній і науковій діяльності, розкривати свій творчий потенціал.</p> <p>В рамках даного курсу студенти набувають навичок аналізувати здобутки світової та української педагогіки, застосовувати їх в національному дошкільному закладі; аналізувати історико-педагогічну літературу з метою осмислення різних історико-методологічних підходів; здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал; розкривати як спільні закономірності, так і специфічні ознаки, притаманні розвиткові освіти, вихованню та педагогіки різних народів світу.</p>	

3. Мета та цілі курсу:

Мета вивчення курсу передбачає формування у студентів системи знань щодо основних етапів розвитку освіти, педагогічної думки та науки, наукового світогляду, педагогічного мислення, знання традицій українського народу з виховання національної свідомості, вироблення творчих умінь застосувати історико-педагогічні знання у практичній діяльності. На основі цього досвіду формувати загальнолюдські цінності, національну свідомість, національну гідність.

Ціль курсу - опанування майбутніми вихователями та вчителями досягнень світової цивілізації в галузі педагогічної науки та надбання української педагогічної думки, народної педагогіки, шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу.

4. Результати навчання (компетентності)

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
1	Дошкільна освіта	перший	Обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	----------------	-------------	------------------

<p>Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної педагогіки Тема 1. Історія дошкільної педагогіки: зміст та основні поняття. Поняття про історію педагогіку, джерела історії педагогіки. Основні теорії походження виховання. <u>Особливості дошкільного виховання на різних етапах розвитку первісного суспільства</u></p>	<p>Лекційне, практичне заняття</p>	<p>[1;5;8;12;14;15;16;20]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.</p>	<p>Максимальна оцінка - 5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 2. : Проблема дошкільного виховання у творчій спадщині Яна-Амоса Коменського</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>[1;7;10;11;15;16;17]</p>	<p>Підготуватися до практичного заняття</p>	<p>Максимальна оцінка - 5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 3. Розвиток школи і педагогіки у країнах Західної Європи у XIX ст. Педагогічні погляди і діяльність Й.Песталоцці. Педагогічна система А.Дістервега. Педагогічна теорія Й.Гербарта. Педагогічні погляди і діяльність соціалістів-утопістів Р.Оуена та Ш.Фур'є. Педагогічне вчення Ф.Фребеля, Д.Дьюї, С.Френе, М.Монтессорі.</p>	<p>Лекційне, практичне заняття</p>	<p>[2;4;6;8;11;13;20]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 4. Зарубіжна педагогічна думка, освіта і становлення суспільного дошкільного виховання у XX ст. Реформаторська педагогіка зарубіжних країн у XX ст. Нові тенденції у педагогічній теорії і практиці зарубіжних країн у XX ст.. Характеристика основних наукових напрямів у зарубіжній реформаторській педагогіці кін. XIX – XX ст.</p>	<p>Лекційне, практичне заняття</p>	<p>[2;4;6;8;11;13;20]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.</p>	<p>Максимальна оцінка– 5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

Змістовий модуль 2. Історія української національної дошкільної педагогіки					
Тема 1. Народна педагогіка як основа наукової дошкільної педагогічної теорії Суть народної педагогіки як науки. Основні історичні етапи становлення української етнопедагогіки. Проблеми навчання та виховання дітей дошкільного віку в народній педагогіці.	Лекційне, практичне заняття	[2;3;6;8;12;13;20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	Максимальна оцінка – 5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Виховання, навчання та педагогічна думка на українських землях у дохристиянський період і в княжу добу.	Практичне заняття	[3;5;6;9;10;13;20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	Максимальна оцінка – 5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Педагогічна думка, освіта, становлення дошкільної національної педагогіки в кінці XIX – першій половині XX ст. Педагогічний доробок Б.Грінченка. Педагогічні погляди С. Русової та Г.Ващенка. Розвиток освіти, дошкільного виховання і культури в УНР. Педагогічна спадщина А.Макаренка. Освіта і виховання в роки Другої світової війни. Стан освіти і дошкільного виховання в Україні у 60-80-ті роки. Педагогічна спадщина В.Сухомлинського.	Лекційне, практичне заняття	[1;5;6;8;11;13;20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.	Максимальна оцінка – 5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 4 . Педагогічна думка, освіта, становлення суспільного до шкільного виховання в Галичині в кінці XIX-30-х рр. XX ст.</p>	<p>Лекційне, практичне заняття</p>	<p>[2;4;5;6;8;11;13;19;20]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття.</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 5. Побудова національного дошкільного виховання, освіти та педагогічної науки незалежної суверенної України. Дошкільна та шкільна освіта. Основоположні документи з питань освіти та дошкільного виховання. Основні напрями розвитку до шкільного виховання, школи, вищої освіти в перебудовний період та в незалежній Українській державі.</p>	<p>Лекційне. практичне заняття</p>	<p>[3;5;7;8;12;13;16;17;20;]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал до практичного заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

6. Система оцінювання курсу

Розподіл балів, які отримують студенти

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна – 50 балів протягом семестру та 50 балів за залік</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання для аналізу педагогічних явищ;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
--	---

Вимоги до письмової роботи	<p>Відповідно до навчального плану студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів у процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. Титульний лист обов'язково повинен містити назву кафедри, дисципліни, номер варіанту, тему контрольної роботи, П.І.Б. студента. Текст контрольної роботи виконується рукописним способом. При відповіді на питання треба, по-перше, переписати текст завдання та дати на нього відповідь; по-друге, кожне нове завдання починати з нової сторінки.</p> <p>Тематика контрольної роботи розроблена за програмою дисципліни і присвячуються найбільш складним і актуальним питанням історії дошкільної педагогіки. Основна вимога до тексту контрольної роботи – структурованість, лаконізм і логічна, послідовність викладу матеріалу, ясність та чіткість мови.</p>
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за індивідуальне завдання (15 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).

7. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести і тільки тоді буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більше 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

Опрацювання теоретичного матеріалу, проходження тестування в дистанційній формі навчання, виконання індивідуальних творчих завдань.

Опрацювання і підготовка до дискусій з приводу обговорення праць педагогів минулого, викладеного в хрестоматіях для самостійної роботи.

Засвоєння пропущеної теми з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю.

Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.

Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному чи семінарському занятті перездається викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Либідь, 2006. 424 с.
2. Дроб'язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність: посібник. Київ: Академія, 1997. 181 с.
3. Живодьор В.Ф. З історії національного шкільництва: навчально-методичний посібник. Київ: ІЗМН, 1998. 144 с.
4. Зайченко І.В. Історія педагогіки: у двох книгах. Київ: Видавничий дім Слово, 2010. Кн.ІІ: Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. 2010. 132 с.
5. Історія дошкільної педагогіки [Текст]: хрестоматія: навчальний посібник для студ. пед. ін-тів спец. 03.07.02 "Педагогіка і психологія (дошкільна)" / упоряд.: З. Н. Борисова, В. З. Смаль. 2-ге вид., доп. Київ: Вища школа, 1990. 423 с.
6. Історія української школи та педагогіки в матеріалах та документах/За ред.В.Г.Кременя. Кривий Ріг:Видавництво "Кривбасавтоматика плюс", 2002. 644 с.
- 7.Коваленко Є.І. Белкіна Н.І. Історія зарубіжної педагогіки. *Хрестоматія: навч. посіб.* Заг.ред.Є.І.Коваленко. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
8. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва: навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Тернопіль, 1996. 436 с.
9. Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття: навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Тернопіль, 1996. 290с.
10. Кравець В. Історія української школи і педагогіки: навч.посібник для студентів педагогічних навчальних закладів та університетів.Тернопіль, 1994. 358 с.
11. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкілля: У 3 частинах.Ч. 2: навчальний посібник. Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирста. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2010. 360 с.
12. Лисенко Н.В. Шляхами українського дошкілля в Галичині. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія.* Вип.122. Чернівці:Рута, 2001. С.6774.
13. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина ХІХ – ХХ ст.) Упоряд. Л.Д.Березівська та ін. Київ: Наук. світ, 2003. 418 с.
14. Мосіяшенко В.А., Задорожна Л.В., Курок О.І. Історія педагогіки України в особах: навч. посібник. В. А. Мосіяшенко, Л. В. Задорожна, О. І. Курок.Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. 266 с.
15. Нагачевська З.І. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України(друга половина ХІХ ст.. – 1939 р.) : монографія. Прикарпатський національний ун-т ім.Василя Стефаника. Івано-Франківська: Підприємець Третяк І.Я., 2007. 764 с.
- 16.Радул О. Історія педагогіки України Х-ХУІ століть: Персоналії. Навчальне видання. Київ: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2005. 238 с.
17. Сбруєва А.А. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: навч. посібник. А.А.Сбруєва, М.Ю.Рисіна. Суми: СумДПУ, 2000. 208 с.
18. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки, становлення: навчально-методичний посібник. Київ: ІЗМН, 1998. 336 с.
19. Улюкаєва. І.Г. Історія дошкільної педагогіки:підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.
- 20.Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: Навчальний посіб. За заг. ред. Н.Борисової. Київ: Вища школа, 2004. 492 с.